

บทความพิเศษ

- หมอเอก ธนะสิริ

พัฒนาชาติไทย คนไทยลองมองหลายๆ มุม

ท่านนายกรัฐมนตรีทักษิณ ท่านได้แนะนำหนังสือใหม่ๆเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ขายดีหลายเล่มเขียนโดยชาวอเมริกัน ก็ด้วยเจตนาดีและความบริสุทธิ์ใจของท่านที่อยากจะให้ผู้คนในประเทศไทยหายจนและมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ฟูฟ่องอย่างเขาบ้าง หนังสือเหล่านี้เกือบทุกเล่มจะยกตัวอย่างประเทศเล็กๆ ในเอเชีย เช่น สิงคโปร์ ไต้หวัน และเกาหลีใต้ ปัจจุบันประเทศเล็กๆ เหล่านี้มีเศรษฐกิจฟูฟ่องเทียบกับประเทศใหญ่ๆ ที่เคยมีทรัพยากรทางธรรมชาติมากมายกลับยากจนลงอย่าง เช่น หลายประเทศในอเมริกาใต้ หรือแม้ในประเทศศรีสัชเชีย ซึ่งก็เป็นความจริง

ท่านนายกฯ ท่านอยากเห็นประเทศไทยเป็นอย่างนั้นบ้าง ดังนั้นท่านจึงพยายามอัดฉีดงบประมาณจำนวนมากเพื่อแก้ปัญหาความยากจนของคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศเป็นลำดับแรก ท่านนายกฯ เคยพูดเสมอๆ ว่า ท่านเองก็เคยจนมาแล้วเชื่อว่าจรรวยมาแต่เกิดก็หาไม่

ที่นี้ลองหันมาดูสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคนไทยดูบ้างพบว่า ประมาณ ๙๔% นับถือพุทธศาสนาขนบธรรมเนียมประเพณีและรวมไปถึงกรอบหรือแนวทางในความคิด (Paradigm) ไปในแนวของพุทธ คือ แนวทางหาทางให้พ้นทุกข์ กล่าวคือ ทำชีวิตให้เป็นสุข

ความสุขสันติทางพุทธศาสนาจะสอนว่า

๑. นตฺถิ สนฺติ ปฺรสุขํ แปลว่า สุขอื่นใด ยิ่งกว่าความสงบ ไม่มี
๒. พุทธศาสนาสอนให้ดำรงชีวิตด้วยศีล กำกับ อย่างน้อย ๕ ข้อ

เพียงคำสอน ๒ ข้อนี้มันค้านและขัดกับแนวความคิดของนักเขียนอเมริกันรุ่นใหม่ๆ ที่เขียนหนังสือเหล่านี้อย่างสิ้นเชิง

ผมเคยคุยกับคุณหมอประสาน ต่างใจ ผู้ซึ่งครั้งหนึ่งในอดีตเคยร่วมกันก่อตั้งพรรคพลังใหม่ ร่วมกับคุณหมอมะแผล ชนะวงศ์ ท่านเคยเล่าให้ฟังว่า ประมาณ ๒๐ ปีมาแล้ว นักคิดนักเขียนที่มีชื่อเสียงระดับโลกหลายคนส่วนใหญ่เป็นชาวอเมริกันได้ไป “สูมหั่ว” กันพินิจพิจารณาปัญหาของโลกคือปัญหาของเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งประกอบด้วยความเอาใจเอาเปรียบการทำลายล้างและการเบียดเบียนกัน ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขในสังคมหรือในโลกปัจจุบันนี้ ทั้งๆ โลกก็มีองค์การสหประชาชาติเป็นเวทีกำกับโลกอยู่ก็ตามที่

ผลสรุปของการ “สูมหั่ว” กันคิดและเขียนเป็นหนังสือขึ้นมาได้ประมาณ ๒๐ ปีมาแล้ว คำตอบโดยสรุปของหนังสือเล่มนี้ลงเอยที่เข้าลักษณะ “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เข้าลักษณะที่มองความสุข คือ ความสงบ ไม่ไปรังแกหรือแย่งชิงทรัพยากรจากใคร พยายามเกื้อกูลช่วยเหลือกันมีความเมตตาทำนองประเทศใหญ่ช่วยประเทศเล็ก นั่นแหละคือแนวทางแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน

ครั้นพอศึกษาให้ลึกๆ ลงไปว่าพวกที่ “สูมหั่ว” กันคิดและเขียนหนังสือเล่มนี้ออกมา ปราบกฏว่าส่วนใหญ่พวกนักเขียนเหล่านี้นับถือพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนหนึ่งนั้นที่บ้านตั้งโต๊ะหมู่บูชา ผู้นี้คือ Frijof Capra (อดีตเคยเป็นอธิบดี) ผู้เขียนหนังสือที่มีชื่อเสียงหลายเล่มอาทิ “The Turning Point” และ The Toa of Physics ความคิดแบบนี้ถูกมองว่า “เพี้ยน” ในยุคนั้น แล้วความเป็นจริงปัจจุบันนี้คนทั่วโลกเริ่มซักจะมองเห็นลัทธิธรรมในประเด็นนี้ เปรียบเทียบกับการก้าวร้าวบุกรุกหาเรื่องเพื่อหวังทรัพยากรของประเทศด้อยกว่าตนนับตั้งแต่สมัยล่าเมืองขึ้นเป็นต้นมา

ลองหันมาดูสภาพของคนไทยในปัจจุบันนี้ดูบ้าง ก็ต้องยอมรับว่า แม้เราเคยเป็นประเทศเกษตรกรรมเกือบ ๑๐๐ % เมื่อ ๑๐๐ ปีที่ผ่านมาตัวเอง ปัจจุบันนี้เราก็คงยังเป็นประเทศเกษตรกรรมอย่างเดิม

แต่ลดลงเห็นจะประมาณ ๓๐% รายได้ประชากรภาคนี้จึงยังน้อยมาก ดังนั้นสิ่งที่ต้องระวังอย่างที่สุดก็คือ “รายได้น้อย แต่รสนิยมสูง” ข้อนี้แหละที่จะสร้างหนี้สินแก่ประชาชนในกลุ่มใหญ่ ๓๐% นี้ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ความเห็นของผม ประชากรกลุ่มนี้เป็นกลุ่มสำคัญที่สุดที่จะต้องพัฒนาให้ถูกทางซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ด้วยการ “อัดฉีดเงิน” เป็นอันขาดเพราะถ้าประชาชนกลุ่มใหญ่นี้ฟังจะทำให้ประเทศไทยพังไปด้วยกัน และบูรณาการยากที่สุดที่จะให้ฟื้นขึ้นมาใหม่

อันที่จริงวิธีการปฏิบัติต่อประชากรส่วนใหญ่ของประเทศในสวน ๓๐% ที่เป็นเกษตรกรนี้ในหลวงของเราก็ได้ทรงทดลองกระทำเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างเอาไว้หลายแห่งตามภาคต่างๆ ในประเทศไทยตลอดระยะเวลาหลายสิบปีมาแล้ว ท่านนายกฯ น่าจะเสริมต่อหรือต่อยอดให้เป็นระบบในเรื่องการบริหารและจัดการให้ถูกต้อง ในกลุ่มนี้ถ้ามีช่วงเผือกเกิดขึ้นเท่าไรก็ตามจะต้องส่งเสริมต่อยอดให้ถึงดวงดาวให้มาก ๆ

ส่วนอีก ๓๐% ที่อยู่ในเมืองและภาคอุตสาหกรรมเห็นด้วยที่ต้องลุยให้เต็มที่ตามแบบอย่างในสิงคโปร์หรือไต้หวันตามที่หนังสือเหล่านี้แนะนำ และจะต้องสู้เขาให้ได้ต้องแข่งขันให้สุด ๆ

สิ่งที่ประเทศไทยได้เปรียบประเทศในตะวันตกก็คือ ประชาชนประมาณ ๙๔% เป็นพุทธ ดังนั้นเราควรจะต้องสอนเด็กของเราให้เป็น “พุทธแท้ ๆ” ที่ไม่ใช่ “พุทธเทียม” การเป็น “พุทธแท้” จะต้องมีการจริยธรรม คุณธรรมนำหน้า จะต้องมีการศึกษา คือ ศิล สมาธิและปัญญาให้เข้าไปฝังลึกอยู่ใน “จิต-สันดาน” นั่นคือจะต้องปฏิรูปการศึกษาให้ถูกทางจริงๆ ปฏิรูปตั้งแต่ก่อนเกิดให้เข้าไปในจิตและสันดานใน DNA ให้ได้

ผมมีตัวอย่างให้เห็นชัดเจนที่สุดคือได้เคยไปศึกษาประชาชนชาวศรีลังกาพบว่าเพียง ๖๐% ที่นับถือพุทธ แต่เขาเป็น “พุทธแท้ ๆ” แม้ว่าเขาจะสู้รบกันระหว่าง ชาวสิงหล (พุทธ) กับชาวทมิฬ (ฮินดู) หากแต่ที่บ้านเมืองและสิ่งแวดล้อมของเขาสงบกว่าในบ้านเรา ตัวเลขทางด้านสาธารณสุขของเขาก็ดีกว่าในประเทศไทยของเราเกือบทุกเรื่องตั้งแต่อดีต ๔๐ ปี มาแล้วจนทุกวันนี้ แต่ความเจริญทางวัตถุของเขาดีกว่าของเราเรามากถึงแก่ที่ว่าพอเลย ๒๓ นาฬิกา สถานะโรงแรมปิดเงียบหมด แม้ว่ารายได้ประชากรของเขาจะน้อยกว่าของประเทศไทยก็ตามแต่อบายมุขต่างๆ รวมทั้งกาสิโนของเขาไม่มี สถานะโรงแรมของเขาน้อยมากๆ (เพราะชาวพุทธรักษาศิล) ถนนหนทางไม่แออัดยัดเยียดไปด้วยรถยนต์ทุกยี่ห้อในโลกเหมือนในบ้านเรา คนของเขาจึงมีความสุขสงบกว่าคนของเราที่เดียว ความแตกต่างที่ส่งผลให้เห็นนี้ต้องอธิบายให้ได้

ตัวอย่างที่เห็นกันชัดๆ ไม่ก็สิบปีมานี้เอง สิงคโปร์โดย ลีควงยู ได้เร่งรัดพัฒนาสิงคโปร์ที่ด้อยพัฒนาให้กลายเป็นประเทศพัฒนาสูงสุดเทียบตะวันตก หากแต่ว่าคุณภาพชีวิตของคนสิงคโปร์เป็นอย่างไร? ทำไมสิงคโปร์จึงกลับมาชวนเชิญให้คนสิงคโปร์มีลูกเพิ่มขึ้น มีการสอนให้ “ยิ้ม” เพราะอะไร? เพราะคนสิงคโปร์เครียดมาก รายได้สูงขึ้นก็จริง แต่คุณภาพชีวิตแย่มาก เอาแต่จะหาเงินจนหาเวลาที่จะทำให้คุณภาพชีวิตต่อตนเองและครอบครัวเกือบไม่มี

ตัวเลขที่จะวัดความสุขความสงบและความมีคุณภาพชีวิตที่ดีให้ดูที่อัตราการฆ่าตัวตายพบว่า ญี่ปุ่นและไต้หวันรวมทั้งประเทศไทยฆ่าตัวตายสูงมากๆ ทั้งๆ ที่รายได้ประชากรท่วมท้น เปรียบเทียบกับประเทศศรีลังกาทั้งๆ ที่ไม่ค่อยจะสงบมีการวิวาทระหว่างชาวสิงหลกับชาวทมิฬ แต่คุณภาพชีวิตชาวศรีลังกาดีกว่า ๑๐ เท่า ในสิงคโปร์หรือญี่ปุ่น

เราอยากจะทำให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตแบบไหน? เราจะต้องดูที่คุณลักษณะและคุณสมบัติหรือ “กำพืด” ของคนไทย

คุณสมบัติดั้งเดิมคนไทยเป็นเมืองเกษตรกรรมในลักษณะ “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” มีความเป็นอยู่เรียบง่ายมีศิลปวัฒนธรรมมากมายหลากหลาย เพราะเกษตรกรมีเวลาเหลือหลายรอการเก็บเกี่ยวผลิตผล คนไทยกว่า ๙๐% นับถือพุทธศาสนา ก่อนสงครามโลกเด็กนักเรียนยังใส่เสื้อใส่ผ้าขาว ยังสวดมนต์เป็น แต่

หลังสงครามโลกแล้วระบบการศึกษาของคนไทยตามกันอเมริกันหมด ขอเปรียบเทียบกับประเทศ ศรีลังกาแม้จะมีชาวพุทธเพียง ๖๐% แต่ประเทศของเขาปกครองโดยชาวพุทธ เด็กนักเรียนของเขา เครื่องครัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมจนทุกวันนี้ยังกราบไหว้พ่อแม่ก่อนไปและเมื่อกลับจากโรงเรียน ดั้งนั้นเราจะเห็นความเจริญทางวัตถุของเขาน้อยกว่าของเรามาก แม้แต่การแพทย์และสาธารณสุขตั้งแต่ ก่อนสงครามโลกจนกระทั่งถึงบัดนี้ ยังดีกว่าในประเทศไทย ทั้งๆ ที่ถ้าดูอย่างผิวเผินประเทศไทยพัฒนาไป มากกว่าทางด้านวัตถุอย่างเทียบกันไม่ได้เลย

แล้วจะให้เข้าใจว่าอย่างไร?

ผมจำได้แม่นยำเมื่อ ท่านนายกฯ เข้ามาบริหารบ้านเมืองเมื่อ ๓ ปี ก่อน ท่านประธานรัฐสภา (อุทัย พิมพ์ใจชน) ออกรายการโทรทัศน์ท่านอุทัย ถูกถามว่า “ทำไมจึงมาเข้าพรรคไทยรักไทย”? ผมจึงดูและรอฟังคำตอบ จากท่านอุทัยว่าจะตอบว่าอย่างไรด้วยความระทึกรใจ ท่านอุทัย ตอบว่า ท่านเห็นว่านายกฯ เป็นคนดีนะ เพราะท่านนายกฯ มาเล่นการเมืองครั้งแรกก็ไปเข้าพรรคพลังธรรมของมหาจำลอง (แสดงว่าจริงๆ คน ง่ายๆ พระ ผมพูดเองนะ) ไม่ได้เข้าพรรคอื่นที่ไหน ท่านอุทัย เลยสมัครเข้ามาอยู่พรรคไทยรักไทยด้วยเหตุผลนี้ ผมยังนึก อยู่ในใจว่า แปลกดีที่ท่านอุทัย เอา พล.ต.จำลอง เป็นไม้บรรทัดวัดความดี-ไม่ดี? หรือวัดว่าควรเข้าพรรคใด จึงจะดี

ดังนั้นผมจึงเชื่อว่าท่านนายกฯ ต้องสนใจธรรมะของพุทธศาสนาเป็นพื้นฐาน แล้วจึงท่านเป็นชาวเหนือ ส่วนใหญ่ชาวเหนือค่อนข้างจะมั่นคงในพุทธศาสนา

ผมเคยเข้าไปสังเกตการณ์ในสำนัก-สันตโศภนว่า นอกเหนือจากสอนธรรมะให้แก่สมณะทั้งหลาย และประชาชนทั่วไปแล้วยังมีกิจกรรมอื่นๆ อีก หลายอย่าง เช่น สอนให้ประชาชนมีอาชีพต่างๆ ประชาชนมี รายได้เพิ่มขึ้น “พอเพียง” แต่ประชาชนต้องรักชาติ ศาสนา วัฒนธรรมของบ้านเหล่านี้ไม่เดือดร้อน กลับมี รายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นยังตั้ง “โรงเรียนล้มมาลิกษา” ชื่อเหมาะและมีความหมายด้วย สอนถึง ม.๖ กิน อยู่เรียนฟรีตลอดหลักสูตรแต่นักเรียนจะต้องกินมังสวิรัต กินเพียง ๒ มื้อเท่านั้น! นักเรียนต้องเรียนด้วย ทำงานและเล่นกีฬาด้วย ปรากฏว่า นักเรียนทั้งชายหญิงรูปร่างสูงใหญ่แข็งแรงมากทั้งๆ ที่ไม่มีนมวัว และ ไข่ไก่ให้กิน ครูเล่าว่าเด็กๆ ที่เคยซีโรคออ่อนแอ พอเข้ามาเป็นนักเรียนที่นี่โรคหายหมด กลับแข็งแรงไม่คอย จะเจ็บป่วยด้วย (สถาบันโภชนาการน่าจะเข้าไปทำการวิจัยค้นคว้าหาคำตอบให้ชัดเจน) แต่ข้อสำคัญ คือเด็กนักเรียนจะ ต้องถือศีล ๕ จะต้องทำงานเพื่อเป็นวิชาชีพติดตัวไปด้วย หลายคนประสบผลสำเร็จในชีวิตไฮเทค แต่เด็ก เหล่านี้เป็น “พุทธแท้ๆ” ผมเองเคยพบเด็กจากที่นี่ได้สอบเข้าไปศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ ขณะนี้เรียน อยู่ที่คณะแพทยศาสตร์ ศิริราช พบว่าเด็กผู้นี้ได้รับการเลือกให้เป็นหัวหน้าชั้นที่ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อสังคม และการเรียนดีมาก

ขอให้ท่านผู้มีหน้าที่บริหารประเทศได้โปรดพิจารณาหารูปแบบการพัฒนาชาติไทย คนไทยในกลุ่มใหญ่ กลุ่มนี้ให้ถูกทางจริงๆ ผมเชื่อว่าประเทศไทยของเราจะมีประชาชนที่มีล้มมาอาชีพ มีสันติสุขในครัวเรือน ส่วนทางด้านความเจริญทางวิชาการก็ไม่น้อยหน้าชาติใดในโลก